

RAHANDUSMINISTEERIUM

Katrin Ots
Carrington Textiles LTD
ko@carrington.eu

Teie 19.03.2024
Meie 26.03.2024 nr 12.2-1/1357-2

Järelevaevmenetluse alustamata jätmine ja täiendava teabe edastamise taotlemine

Austatud Katrin Ots

Edastasite 18.03.2024 Rahandusministeeriumile pöördumise (edaspidi järelevaeveteade) seoses Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse (edaspidi ka hankija) väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlusega riigihankega „Vormikangas“ (viitenumber 275961) (edaspidi ka riigihange).

Järelevaeveteates olete märkinud, et riigihange viiakse läbi riigihangete seaduse § 173 lg 1 p 3 alusel, mille kohaselt on hankijal õigus korraldada riigihange väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlusena, kui hankelepingu saab sõlmida ainult ühe pakkujaga tehnilistel või ainuõiguste kaitsega seotud põhjustel. Esitate küsimused, et kas see on see õiglane ülejäänud ettevõtete suhtes, kui turul on analoogne toode olnud olemas juba pea 15 aastat, selle kohta info on olnud kogu aeg avalik ja nüüd ei anta teistele isegi võimalust pakkumist esitada ja eelistakse ühte konkreetset tootjat. Kuidas sellisel juhul määrati kindlaks õiglane hind ja tarneaeg, mis on viimasel ajal olnud väga oluline osa hangete hindamiskriteeriumitest, mida hankija korraldab? Kuna hankele anti aega täitmiseks kaks kuud, ei saa väita, et teised tootjad ei oleks selle ajaga suutnud analoogilist toodet pakkuda. Samuti tekib Teil küsimus, miks esitati hanke teade alles pärast juba sõlmitud lepingut? Palute selgitada, kas riigihange on korraldatud vastavalt kehtivatele seadustele ja on õiguspärane, kuna Teile see hetkel nii ei paista.

Riigihangete seaduse (RHS) § 205 lg 1 p 1 kohaselt võib Rahandusministeerium alustada järelevaevmenetluse põhjendatud kahtluse korral RHS §-s 207 sätestatud järelevaeveteate põhjal või mõnel muul ajendil, kui on küllaldaselt andmeid, mis viitavad RHS-i rikkumisele ja puuduvad RHS § 206 lg-s 1 nimetatud asjaolud.

RHS § 206 lg 1 p 4 kohaselt järelevaevmenetlust ei alustata või alustatud järelevaevmenetlus lõpetatakse, kui riigihanke menetlus on lõppenud.

Elektroonilises riigihangete registris (eRHR) avaldatud teabe kohaselt sõlmis hankija riigihanke tulemusena hankelepingu 05.03.2024, millega lõppes riigihanke menetlus. Olukorras kus riigihanke menetlus on lõppenud, ei ole järelevaevmenetluse alustamine võimalik RHS § 206 lg 1 p 4 alusel.

Vaatamata riigihanke korraldamise üle järelevaevmenetluse alustamise võimatusele märgime järgmist.

Esmalt märgime teadmiseks, et RHS § 185 lg 4 p 2 alusel võib (konkureeriv ettevõtja) vaidlustada hankelepingu riigihangete vaidlustuskomisjonis (VAKO), kui hankija on korraldanud väljakuulutamisetähtaajaga läbirääkimistega hankemenetluse ja pärast hankelepingu sõlmimist esitanud registrile hankelepingu sõlmimise teate.

RHS § 185 lg 4 p 2 alusel esitatud vaidlustuse rahuldamisel võib VAKO oma otsusega: 1) tuvastada hankelepingu tühisuse RHS § 31 või § 121 alusel või 2) jätta hankelepingu jõusse, lühendades hankelepingu tähtaega, kui on tuvastatud tühisuse asjaolude olemasolu RHS § 31 või § 121 alusel. Otsuse tegemisel võetakse arvesse olulist avalikku huvi, mida võidakse kahjustada hankelepingu tühisuse korral.

Eelnimetatud lepingu vaidlustamise regulatsioon käesoleval juhul siiski ei kohaldu, kuna RHS § 185 lg 5 kohaselt ei kohaldata RHS §-s 185 lg-s 4 p-s 2 sätestatud regulatsiooni juhul, kui sõlmitud hankelepingu maksumus jääb alla riigihanke piirmäära.

Riigihange on korraldatud RHS § 173 lg 1 p 3 alusel, st tegemist on kaitse- ja julgeoleku valdkonna riigihankega. Riigihanke eeldatavaks maksumuseks ja hankelepingu maksumuseks on eRHR-i kohaselt 266 800 eurot. Kaitse- ja julgeoleku valdkonna asjade ja teenuste riigihangete piirmäär on võrdne kaitse- ja julgeoleku valdkonna riigihangete rahvusvahelise piirmääraga, milleks on 443 000 eurot.

Esitate järelevalveteates ka küsimuse, et *miks esitati hanke teade alles pärast juba sõlmitud lepingut ja palute selgitada, kas riigihange on korraldatud vastavalt kehtivatele seadustele ja on õiguspärane.*

Vastame, et väljakuulutamisetähtaajaga läbirääkimistega hankemenetluse korral hanketeadet riigihanke menetluse alustamiseks ei avaldata, vaid hankija teeb ühele või mitmele ettevõtjale, kelle majanduslik ja finantsseisund ning tehniline ja kutsealane pädevus on hankelepingu nõuetekohaseks täitmiseks eeldatavalt piisavad, ettepaneku pidada läbirääkimisi hankelepingu sõlmimiseks (RHS § 72 lg 1 ja § 73 lg 1). Hankijal on võimalik väljakuulutamisetähtaajaga läbirääkimistega hankemenetlus läbi viia ka mitteelektroniliselt juhul, kui hankija pakkuvalt pakumusega seotud dokumente ei nõua, vaid hankelepingu tingimused selguvad üksnes läbirääkimiste teel ja ainsaks vormistatavaks dokumendiks on hankeleping või raamleping. Küll aga on hankija kohustatud esitama lepingu sõlmimise järgmisel eRHR-ile hankelepingu sõlmimise teate.

Kuna järelevalvemenetluse alustamine riigihanke korraldamise õiguspärasuse kontrollimiseks ei ole käesoleval hetkel enam võimalik RHS § 206 lg 1 p 4 alusel (riigihanke hankemenetluse lõppemise tõttu), ei ole Rahandusministeeriumil võimalik kujundada seisukohta riigihanke läbiviimise seaduslikkuse kohta järelevalvemenetluses. eRHR-is on esitatud minimaalselt teavet läbiviidud riigihanke ja erandliku hankemenetluse liigi valimise kohta, mistõttu ei ole riigihanke korraldamise õiguspärasuse osas seisukoha kujundamine võimalik üksnes eRHR-is avaldatud teabe alusel.

Märgite järelevalveteates, et *turul on analoogne toode olnud olemas juba pea 15 aastat, selle kohta on info olnud kogu aeg avalik ja riigihankes eelistakse ühte konkreetset tootjat.*

Kas Teil on võimalik edastada Rahandusministeeriumile täiendavat teavet ja/või selgitusi eelmärgitud väidete kohta. Kas Teile on teada, milliste tehniliste- ja materjali omadustega/nõuetega vormikangast hankija riigihankega ostis? Kas Teile on teada, millised olid tehnilised nõuded riigihanke esemeks olevale vormikangale ja selle tootmisele? Kas Teile

on teada, milles võis seisneda ainuõigus, millest tulenevalt sai hankija hinnangul hanklepingu sõlmida üksnes eRHR-is märgitud ettevõttega?

Juhul kui Teil on eelnimetatud teavet, siis palume, et edastaksite teabe Rahandusministeeriumile, mis võimaldaks meil täpsemalt hinnata, kas käesoleval juhul esineb põhjendatud kahtlus väärtemenetluse alustamiseks RHS § 215 sätestatud väärtekoosseisu tunnustel.

Märgime, et RHS § 215 näeb ette väärtetavastutuse hanklepingu või raamlepingu sõlmimise eest nõutud menetlust korraldamata.

Juhul kui RHS §-s 173 lg-s 1 p-s 3 sätestatud eeldused väljakuulutamisetähtaajaga läbivõtmisega hankemenetluse korraldamiseks ei olnud täidetud, pidanuks hankija korraldama lihtankemenetluse, avaldades hanketeate eRHR-is, kuna riigihanke maksumus ületas lihtanke piirmäära (60 000 eurot).

Kui hankija korraldab väljakuulutamisetähtaajaga läbivõtmisega hankemenetluse ja sõlmib selle tulemusena hanklepingu, ilma, et väljakuulutamisetähtaajaga läbivõtmisega hankemenetluse liigi valimiseks oleks RHS-is sätestatud eeldused täidetud, vastab tegu RHS §-s 215 sätestatud väärtekoosseisu tunnustele. Väärtemenetluse alustamiseks peab esinema põhjendatud RHS-i rikkumise kahtlus.

Lähtudes eeltoodust ning juhindudes RHS § 205 lg-st 1 p-st 1 ja § 206 lg-st 1 p-st 4 teatame, et Rahandusministeerium ei alusta järelevõtteate ajendil järelevõtmemenetlust Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse väljakuulutamisetähtaajaga läbivõtmisega hankemenetlusega riigihanke „Vormikangas“ (viitenumber 275961) suhtes, kuna riigihanke hankemenetlus on lõppenud hanklepingu sõlmimisega.

Täiendava teabe olemasolul palun edastage see Rahandusministeeriumile hiljemalt 05.04.2024.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Estella Põllu
riigihangete valdkonna juht

Madli Juhani 5693 8905
Madli.Juhani@fin.ee